

DATOS IDENTIFICATIVOS

Dereito: Dereito constitucional I

Materia	Dereito: Dereito constitucional I			
Código	V08G080V01101			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	9	FB	1	1c
Lingua de impartición				
Departamento	Dereito público			
Coordinador/a	García Gestoso, María Noemí			
Profesorado	García Gestoso, María Noemí			
Correo-e	ngestoso@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O Dereito constitucional desde os principios teóricos e prácticos.			

Competencias de titulación

Código	
A1	Coñecer as principais institucións xurídicas
A2	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais
A3	Comprender o carácter unitario do ordenamento xurídico
A4	Coñecer os principios e valores constitucionais
A5	Apreciar a diversidade e a multiculturalidade
A6	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual
A7	Coñecer as estruturas sociopolíticas do ámbito nacional e internacional
A8	Ser quen de argumentar xuridicamente
A9	Ser quen de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica
A10	Ser quen de aprehender sistematicamente o ordenamento xurídico
A11	Ser quen de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar
A12	Ser quen de manexar fontes xurídicas
A13	Ser quen de interpretar e analizar criticamente o ordenamento xurídico
A14	Ser quen de comprender e de redactar documentos xurídicos
A15	Ser quen de manexar a oratoria xurídica
A16	Ser quen de dominar as novas tecnoloxías aplicadas ao dereito
A17	Ser quen de elaborar normas
A18	Ser quen de negociar e mediar
B1	Capacidade de síntese e análise
B2	Capacidade de aprender
B3	Capacidade de xestión da información
B4	Capacidade de adaptarse a novas situacións
B5	Capacidade para organizar e planificar
B6	Resolver problemas de forma eficaz
B7	Aplicar pensamento crítico, lóxico e creativo
B8	Traballar de forma autónoma con iniciativa
B9	Traballar de forma cooperativa
B10	Preocupación pola calidade
B11	Comportarse de forma ética e responsabilidade social como cidadán e como profesional
B12	Comunicarse de xeito efectivo nun entorno de traballo (habilidades nas relacións interpersoais)
B13	Traballar desde unha perspectiva comparada, manexando información comparada

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Capacidade de síntese e análise.	B1
Capacidade de aprendizaxe.	B2
Capacidade de xestión da información.	B3
Capacidade para adaptarse a novas situacións.	B4
Capacidade para organizar e planificar.	B5
Resolver problemas de forma efectiva.	B6
Aplicar pensamento crítico, lóxico e creativo.	B7
Traballar de forma autónoma con iniciativa.	B8
Traballar de forma colaborativa.	B9
Preocupación pola calidade.	B10
Comportarse de forma ética e mostrar responsabilidade social como cidadán e como profesional.	B11
Comunicarse de maneira efectiva nun medio de traballo (habilidades nas relacións interpersoais).	B12
Traballar desde unha perspectiva comparada, manexando información comparada.	B13
Coñecer as principais institucións xurídicas do Dereito constitucional.	A1
Coñecer a función do Dereito constitucional como sistema regulador da sociedade civil e do Estado.	A2
Comprender o carácter unitario do ordenamento xurídico.	A3
Coñecer os principios e valores constitucionais.	A4
Apreciar a diversidade e a multiculturalidade.	A5
Coñecer as distintas manifestacións do Dereito constitucional na súa evolución histórica e na súa realidade actual.	A6
Coñecer as estruturas socio-políticas do ámbito nacional e internacional.	A7
Ser quen de argumentar xuridicamente.	A8
Ser quen de empregar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do Dereito e desenvolver dialéctica xurídica.	A9
Ser quen de aprehender sistematicamente o ordenamento xurídico.	A10
Ser quen de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar.	A11
Ser quen de manexar fontes xurídicas.	A12
Ser quen de interpretar e analizar criticamente o ordenamento xurídico.	A13
Ser quen de comprender e de redactar documentos xurídicos.	A14
Ser quen de manexar a oratoria xurídica.	A15
Ser quen de dominar as novas tecnoloxías aplicadas ao Dereito.	A16
Ser quen de elaborar normas.	A17
Ser quen de negociar e mediar.	A18

Contidos

Tema	
1.- Teoría do Estado e Introducción ao Constitucionalismo.	Concepto e elementos do Estado. A súa evolución. Orixes do constitucionalismo. Conceptos de Constitución. Poder constituínte e orixe da Constitución. Definición, natureza e contido do Dereito Constitucional.
2.- O constitucionalismo histórico español. A transición á Democracia. A Constitución española de 1978.	Os textos constitucionais do século XIX. A Constitución de 193. A ditadura de Franco. A Transición. Elaboración e aprobación da Constitución española de 1978. Trazos fundamentais do texto constitucional.
3.- A Constitución española de 1978: O Texto constitucional. Os valores e principios fundamentais da Constitución.	Estrutura e contido da Constitución. O Preámbulo da Constitución e o Título Preliminar. - Os principios ordenadores do réxime constitucional español. - O Estado social e democrático de Dereito. O Estado comunitario.
4.- A Constitución como norma xurídica suprema. As garantías da Constitución. A Constitución e o ordenamento xurídico. As fontes do Dereito.	Rixidez e control de constitucionalidade. Breve referencia Tribunal Constitucional. O sistema constitucional de produción do Dereito e os seus principios articuladores. Fontes do Dereito: Os Tratados Internacionais. O Dereito da Unión Europea. Estatutos de Autonomía. A Lei e tipos de leis. Normas con rango de lei. A lexislación delegada. Outras
5.- A democracia representativa	A representación. - O sistema electoral. - Os institutos de democracia semi-directa. - Os partidos políticos.
6.- Os poderes constitucionais do Estado e os órganos constitucionais (I): a división de poderes.	A división de poderes: lexislativo, executivo, xudicial. A Xefatura do Estado: a Coroa. A Monarquía parlamentaria.
7.- Os poderes constitucionais do Estado e os órganos constitucionais (II): As Cortes Xerais.	A autonomía das Cámaras. - O bicameralismo imperfecto: o Congreso dos Deputados e o Senado. - O estatuto xurídico dos parlamentarios. - Estrutura, organización e funcionamento das Cortes. - As funcións das Cortes. - Órganos auxiliares das Cortes Xerais: o Tribunal de Contas e o Valedor do pobo.
8.- Os poderes e órganos constitucionais do Estado (III): O Poder Executivo	O Goberno no sistema constitucional. - Composición, estrutura e funcionamento. - A figura do Presidente do Goberno. - As funcións do Goberno. - A Administración Pública. - O Consello de Estado.

9. -Os poderes e órganos constitucionais do Estado (IV): o Poder Xudicial	Principios constitucionais do Poder Xudicial. - A organización xudicial. - O Consello Xeral do Poder Xudicial. - A participación cidadá na Administración de Xustiza. - O Ministerio Fiscal.
10.- A organización territorial do Estado.	Os principios xerais da organización territorial do Estado. - O Estado autonómico. - As Comunidades Autónomas e a súa organización institucional. - Os Estatutos de Autonomía. - A repartición de competencias entre o Estado e as Comunidades Autónomas. - As relacións entre o Estado e as Comunidades Autónomas.
11.- O Estatuto de Autonomía de Galicia	Antecedentes históricos da autonomía galega. - A estrutura do Estatuto de Autonomía. - Institucións políticas da Comunidade Autónoma. - Competencias. - A reforma do Estatuto.
12.- A Constitución Económica	A Constitución española e o sistema económico. A cláusula social. Economía e Facenda. A Unión Europea. O novo artigo 135CE.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballos de aula	11.67	11.67	23.34
Estudo de casos/análises de situacións	11.66	23.32	34.98
Presentacións/exposicións	9.33	27.99	37.32
Sesión maxistral	42	42	84
Probas de resposta curta	1.5	16.22	17.72
Probas de tipo test	2.64	25	27.64

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballos de aula	O alumno realiza traballos prácticos na aula baixo as directrices e a supervisión do profesor.
Estudo de casos/análises de situacións	Lectura e análise de documentos xurídicos ou casos prácticos reais, coa finalidade de que o alumno complete coñecementos, reflexione sobre o particular, e interprete e xere as hipóteses que considere oportunas.
Presentacións/exposicións	Os alumnos farán a presentación diante dos seus compañeiros, de forma individual o por grupos, dos traballos sobre alguna das materias propostas polo docente
Sesión maxistral	Exposición por parte do docente dos contidos referentes á materia obxecto de estudo.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Mediante as titorías en grupo resolveranse as dúbidas que o estudo da materia poida presentarlle aos estudantes, asesoraráselles sobre o procedemento para a resolución de casos prácticos e recomendaráselles lecturas complementarias. Así mesmo, facilitaráselles aos alumnos unha atención personalizada dirixida a titorizar a realización dos traballos que han desenvolver, indicándolles as directrices que se deberán seguir, a bibliografía relacionada co asunto obxecto de estudo, a forma de presentación, etc.
Traballos de aula	Mediante as titorías en grupo resolveranse as dúbidas que o estudo da materia poida presentarlle aos estudantes, asesoraráselles sobre o procedemento para a resolución de casos prácticos e recomendaráselles lecturas complementarias. Así mesmo, facilitaráselles aos alumnos unha atención personalizada dirixida a titorizar a realización dos traballos que han desenvolver, indicándolles as directrices que se deberán seguir, a bibliografía relacionada co asunto obxecto de estudo, a forma de presentación, etc.
Estudo de casos/análises de situacións	Mediante as titorías en grupo resolveranse as dúbidas que o estudo da materia poida presentarlle aos estudantes, asesoraráselles sobre o procedemento para a resolución de casos prácticos e recomendaráselles lecturas complementarias. Así mesmo, facilitaráselles aos alumnos unha atención personalizada dirixida a titorizar a realización dos traballos que han desenvolver, indicándolles as directrices que se deberán seguir, a bibliografía relacionada co asunto obxecto de estudo, a forma de presentación, etc.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Traballos de aula	Busca e comprensión de lexislación e Xurisprudencia. Síntese. Comentarios: comprensión problemas e argumentación. Busca e comentarios noticias relacionadas. Comentarios monografías, etc. Preparación traballos, proxectos e presentacións	15

Formulación dun caso problemático: lexislación e xurisprudencia aplicables, argumentacións, solucións. Fontes utilizadas. Exposición e debates.

Probas de resposta curta	Probas para a avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas directas sobre un aspecto concreto. Inclúense probas tipo Test	70
--------------------------	---	----

Outros comentarios sobre a Avaliación

En primera convocatoria os alumnos poderán ser avaliados según dous métodos:

EVALUACIÓN CONTINUA: Poderán ser avaliados conforme este método aqueles alumnos que hayan asistido como mínimo a un 80% das clases de grupo. Un 30% da nota será o resultado da súa asistencia e participación nos grupos. O 70% restante será o resultado dun examen sobre o contido do programa. Para aprobar a asignatura no examen final o alumno debe acadar una nota mínima de 5, para que se poida sumar a mesma a calificación obtida na avaliación continua. **OUTRO:** Os alumnos que non podan ser avaliados según o método de avaliación continua (menos do 80 % de asistencia e participación nos grupos) tendrán dereito a un examen final cuya nota constituirá a súa calificación. Tal examen constará de dúas partes: unha teórica sobre o contido do programa (que representará o 70 % da nota do examen) , e unha parte práctica consistente na resolución dun caso práctico, comentarios de texto o resolución de prácticas sobre o temario (que representará o 30 % da nota do examen). O mesmo sistema seguiráse en segunda convocatoria. Para a avaliación en segunda convocatoria dos alumnos que han seguido e superado o método de avaliación continua, non presentados ou calificados como non aptos na primeira convocatoria, se lles conservara a nota acadada na avaliación continua que constituirá un 30% da nota. O 70% restante será o resultado dun examen sobre o contido do programa. Para aprobar a asignatura no examen final o alumno debe acadar una nota mínima de 5, para que se poida sumar a mesma a calificación obtida na avaliación continua. **OUTRO:** Os alumnos que non podan ser avaliados según o método de avaliación continua (menos do 80 % de asistencia e participación nos grupos) tendrán dereito a un examen final cuya nota constituirá a súa calificación. Tal examen constará de dúas partes: unha teórica sobre o contido do programa (que representará o 70 % da nota do examen) , e unha parte práctica consistente na resolución dun caso práctico, comentarios de texto o resolución de prácticas sobre o temario (que representará o 30 % da nota do examen)

Bibliografía. Fontes de información

BIBLIOGRAFIA: MANUALES:

- ALVAREZ CONDE, E.: *CURSO DE DERECHO CONSTITUCIONAL*, 2 VOLS.- VOLUMEN I: *EL ESTADO CONSTITUCIONAL. EL SISTEMA DE FUENTES. LOS DERECHOS Y LIBERTADES*; VOLUMEN II: *ORGANOS CONSTITUCIONALES DEL ESTADO. ESTADO AUTONOMICO*; TECNOS, MADRID, ÚLT. EDICION.
- ALZAGA VILLAMIL, O.; GUTIERREZ GUTIERREZ, I.; RODRIGUEZ ZAPATA, J.: *DERECHO POLITICO ESPAÑOL SEGUN LA CONSTITUCION DE 1978*, 2 VOLS. , CENTRO DE ESTUDIOS RAMON ARECES, MADRID, ULTIMA EDICION.
- LOPEZ GUERRA, L.; ESPIN, E.; GARCIA MORILLO, J.; PEREZ TREMP, P.; SATRUSTEGUI, M.: *DERECHO CONSTITUCIONAL*, 2 VOLS.- VOLUMEN I: *EL ORDENAMIENTO CONSTITUCIONAL. DERECHOS Y DEBERES DE LOS CIUDADANOS*; VOLUMEN 2: *LOS PODERES DEL ESTADO. LA ORGANIZACION TERRITORIAL DEL ESTADO*; TIRANT LO BLANCH, VALENCIA, ÚLT. EDICION
- MOLAS, I., *DERECHO CONSTITUCIONAL*, TECNOS, ÚLT. EDICION.
- PEREZ ROYO, J.: *CURSO DE DERECHO CONSTITUCIONAL*, MARCIAL PONS, MADRID, MADRID, ÚLT. EDICION.
- RODRIGUEZ ZAPATA, J., *TEORIA Y PRACTICA DEL DERECHO CONSTITUCIONAL*, TECNOS, MADRID, ÚLT. ED.

BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTARIA:

- ASENSI SABATER, J., *Constitucionalismo y Derecho Constitucional*, Tirant lo Blanch, Valencia, última edición.
- BLANCO VALDÉS, R. L.: *La Constitución de 1978*, Alianza, Madrid, 2003.
- DE VEGA GARCÍA, P.: *La reforma constitucional y la problemática del poder constituyente*, Tecnos, Madrid, 1985.
- DÍEZ-PICAZO JIMÉNEZ, L. M.: *Constitucionalismo de la Unión Europea*, Civitas, Madrid, 2002.
- ESPÍN TEMPLADO, E.: *La justicia constitucional en el Estado democrático*, Tirant lo Blanch, Valencia, 2000.
- FERRERO, G.: *El poder: los genios invisibles de la ciudad*, Tecnos, Madrid, 2ª. ed. revisada, 2008.
- GARCIA GESTOSO, N.: *Soberanía y Unión Europea (Algunas cuestiones críticas desde la Teoría de la Constitución)*, Atelier, Barcelona, 2004.

- GONZÁLEZ-ARES, J. A.: Las Constituciones de la España contemporánea. Del Estatuto de Bayona a las Leyes Fundamentales del Franquismo, Andavira Editora, Santiago de Compostela, 2010.
 - JIMÉNEZ ASENSIO, R.: El constitucionalismo: proceso de formación y fundamentos del Derecho Constitucional, Tecnos, Madrid, últ.ed.
 - MORTATI,.: La Constitución en sentido material, (Estudio preliminar y traducción Almudena Bergareche), CEPC, Madrid.
 - MOSCA, G.: Derecho Constitucional, Marcial Pons, 2006.
 - PEREZ CALVO, A., El Estado constitucional español, Reus, Madrid, 2009.
 - TRUJILLO FERNÁNDEZ, G.: Lecciones de Derecho constitucional Autonómico, Tirant lo Blanch, Valencia.
- MONOGRAFIAS DE LA COLECCION TEMASCLAVE DE LA CONSTITUCION ESPAÑOLA.- EDITORIAL TECNOS.

JURISPRUDENCIA:

- PORTERO MOLINA, J.A.: *CONSTITUCION Y JURISPRUDENCIA CONSTITUCIONAL (SELECCION)*, TIRANT LO BLANCH, VALENCIA, ULT.ED..
- RUBIO LLORENTE, F. Y OTROS, *DERECHOS FUNDAMENTALES Y PRINCIPIOS CONSTITUCIONALES (DOCTRINA JURISPRUDENCIAL)*, ARIEL, BARCELONA, ULTIMA EDICION.
- BOLETIN DE JURISPRUDENCIA CONSTITUCIONAL (BJC), PUBLICACIONES DE LAS CORTES GENERALES.

LEGISLACION:

- LEYES POLITICAS DEL ESTADO, CIVITAS, MADRID, ULTIMA EDICION.
- LEGISLACION BASICA DE DERECHO CONSTITUCIONAL, TECNOS, ULTIMA EDICION.

RECURSOS EN INTERNET

Boletín Oficial del Estado: <http://www.boe.es>

Defensor del Pueblo: <http://www.defensordelpueblo.es>

Unión Europea: <http://www.europa.eu.int>

Congreso de los Diputados: <http://www.congreso.es>

Poder Judicial: <http://www.poderjudicial.es>

Senado: <http://www.senado.es>

Tribunal Constitucional: <http://www.tribunalconstitucional.es>

Xunta de Galicia: <http://www.xunta.es>

Centro de Estudios Políticos y Constitucionales: <http://www.cepc.es>

Recomendaciones
